

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Vtrùm Deus ita ubique diffusus sit, ut etiam existat in spatiis
imaginariis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

attuli Disp. 28. Phys. sect. 1. & secundâ. Adde, ut Deus agat immediatè *immediatione suppositi*, non requiri ut sit rei, quam producit, intimè præfens; sed sufficere, quòd ei immediatè conjungatur: sicut ignis immediatè *immediatione suppositi* agit in lignum sibi applicatum, cum quo tamen intimè non penetratur. Unde, hinc nullum deducitur argumentum ad operandù non immediatè *immediatione virtutis*.

SECTIO QUARTA.

Utrum Deus ita ubique diffusus sit, ut etiam existat in spatio imaginariis.

I. REM hanc fusè in Philosophia discussi, Disp. 33. Phys. sect. 4. sed cum eam à Theologis hoc loco passim disputari videam, non existimavi in præsentì omittendam.

II. Inprimis itaque, dari spatium imaginarium probavi Disp. illâ 33. Phys. sect. 2. conditionesque ad illud requisitas ibidem recensui. Variis insuper hoc spatium explicandi modis rejectis, ostendi in negatione situm esse, vel simpliciter, siquis illud in negatione Chimere, Hippocervi scilicet, aut Trigelaphi, in infinitum secundùm diversas partes heterogeneas, easque intollibiles diffusâ constituere velit (quod mihi modò non videtur improbabile) vel si hoc cuiquam minus placeat, mundumque realem nihil cum entibus rationis, eorumve negationibus habere velit commercii, (quod ibidem sect. 1. num. 9. insinuavi) dicere poterit spatium imaginarium constari ex variis partibus non tollibilibus ubicationum realium, ut loco citato, sect. 2. præcipuè num. 6. & 7. declaravi.

III. Porro, dari hujusmodi negationes, easque secundùm diversas partes heterogeneas in infinitum esse diffusas, ostendi Disp. 18. Log. sect. 9. & d. 33. Physicæ, sect. 2. num. 3. & 4. quæ hic, utpote merè Philosophicæ, non sunt repetenda.

IV. Prima igitur sententia negat Deum in spatio imaginariis supra cælos existere. Ita S. Bonav. in 1. d. 37. à nonnullis tamen citatur pro contrariâ sententiâ: Scotus ibidem, q. 17. quem sequitur Faber in 1. Disp. 52. cap. 3. Vasq. 1. p. d. 29. c. 2. Granado 1. p. d. 3. sect. 2. Fasolus 1. p. q. 8. a. 2. d. 3. Moncæus d. 1. c. 2. Meratius 1. p. d. 3. sect. 1. & 4. Oviedo Controv. 15. Phys. pu. 3. num. 3. Tanneus 1. p. disp. 2. q. 4. dub. 4. quamvis hic quaestionem videatur facere de nomine. Idem dicere debent Thomistæ: cum enim spiritum non aliter asserunt esse in loco, quam per operationem transeuntem quam circa rem corpoream exercet, sequitur apertè, Deum in vacuo, aut spatio illis imaginariis supra cælum Empyreum esse non posse.

V. Secunda sententia affirmat Deum esse in spatio imaginariis: ita Major in 1. d. 37. q. 2. & in 2. d. 1. q. 1. Sotus lib. 4. Phys. q. 2. Cajet. in cap. 22. Joann. Bannez 1. p. q. 8. a. 2. Suarez d. 30. Met. sect. 7. num. 30. Fonseca lib. 5. Metaph. cap. 15. q. 9. sect. 4. Molina 1. p. q. 8. a. 2. d. 3. Valentia 1. p. q. 8. p. 1. Arrubal d. 11. c. 6. Gammachæus 1. p. q. 8. c. 2. Becanus c. 6. q. 2. Lessius de Perfecte Divin. l. 2. c. 2. Hurtado d. 14. Phys. sect. 4. Arriaga d. 14. Phys. sect. 4. num. 69. Raynaudus d. 7. q. 1. a. 6. Smisingus d. 5. q. 2. Albertinus in Prædic. Ibi, q. 2. Huic etiam sententiæ favet S. Thomas quodl. 11. a. 1. ubi ait, *Deum non tantum esse in his quæ sunt, sed etiam quæ possunt imaginari*.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 1.

Hanc etiam sententiam, ut refert Augustinus Eugubinus lib. 4. perenni Phil. c. 1. & 2. docuerunt Plato, & alii plerique ex antiquis Philosophis. Ad quam rem appositè Hermes Ægyptiorum Legislator, Deum *Circulum* esse dicebat, *cujus centrum ubique est, circumferentia nusquam*. Unde; Deum non intra mundum tantum existere, sed supra cælum in immensum diffundi, existimabat.

Mihi hac in re multo semper probabilior visa est secunda sententia: cum cujus proinde auctori- bus dico, Deum in infinitis spatio imaginariis supra cælum existere. Probatur primò ex illo Job cap. 11. vers. 8. ubi de Deo loquens, sic habet: *Excelsior cælo est*; & secundùm communem Interpretum sensum sermo illic est de immensitate Dei. Hoc etiam probat, quòd canit Ecclesia, *Quem totus non capit orbis*: censet ergo Deum per suam immensitatem diffundi ultra orbem, esseque intimè præsentem & penetratum actu cum spatio illis imaginariis, supra cælum Empyreum in immensum protentis.

Hoc ipsum sæpè testantur Patres, qui ex illo Job, & similibus Scripturæ locis docent, *Deum esse intra omnia, & extra omnia, intrinsecum, forinsecum, circumfusum*, &c. Qui loquendi modi reperiuntur apud S. Hieronymum in cap. 66. Isaie v. 1. S. Augustinum in appendice de Essentia Divin. & alios. Sanctus etiam Dionysius de Div. Nominib. cap. 1. *Deus*, inquit, *in cælo est, atque in terra, in mundo, circa mundum, supra mundum, & supra cælum*, &c. & cap. 9. sic habet: *Deus extrinsecus supra omnem magnitudinem funditur, & supra extenditur*. Consonat his S. Gregorius Homil. 17. in Ezechielem: *Deus*, inquit, *est interior, & exterior, replendo interior, circumdando exterior*. Ergo Deus secundùm S. Dionysium, est *supra cælum*, secundùm S. Gregorium, totum hoc Universum *circundat*, ac demum secundùm S. Hieronymum & S. Augustinum, est *extra omnia circumfusus*. Ex quibus apertè constare videtur, hanc fuisse mentem & communem sensum sanctorum Patrum; tam clarè enim his locis loquuntur, ut de eorum mente dubitare nemo possit, nec aliter eos intelligere, nisi eorum verba in peregrinos & improprios sensus distorquendo, dicunt namque Deum actu supra cælos existere.

Ratio verò est primò: Deus enim actu est immensus; ergo actu existit in infinitis spatio imaginariis extra cælum, in immensum protentis; esse quippe actu immensum, est esse actu in infinitum diffusum, ac talem habere præsentiam, ut re aliqua supra Cælum Empyreum creatâ, Deus ipso factò esset ei præfens, intimèque cum eâ penetratus.

Secunda hujus rei ratio est: si enim homo quispian supra cælum Empyreum ita collocaretur, ut pedibus illud tangeret, (quod de Humanitate Christi passim dici solet) posset Deus corpus illius hominis annihilare, nullâ in ejus animâ, factâ quoad locum mutatione; ergo anima illa esset in spatio imaginario, ergo & Deus; esset enim animæ illi intimè præfens, ergo eodem loco esse posset, licet nulla ibi esset anima.

Ratio est tertio: nullo enim fundamento negaretur, posse Angelum vel primò creari supra cælum, uno alteròve palmo, aut ulnâ à cælo distantem, vel saltem in cælo creatum posse illic se pro libito conferre; ergo illic de factò est Deus, imò in immensum supra cælum diffusus; Angelus namque posset in quacunque distantia à cælo Empyreum, ulterius & ulterius in infinitum creari, ergo & Deus potest remotius & remotius in infinitum in illo Angelo existere, ergo & existere hoc modo potest sine.

VI.
Deum esse in spatio imaginariis dicebant Philosophi.

Hermes Trismegistus.

VII.
Deum actu esse in spatio imaginariis.

VIII.
Patres Deum asserunt in spatio imaginariis existere.

IX.
Ratione ostenditur, Deum esse in spatio imaginariis.

X.
Secunda hujus rei ratio.

XI.
Angelus existere potest supra cælum, Ergo illic de factò existit Deus.

sine Angelo; cur enim non æquè id potest Deus, ac Angelus; ergo & de facto sic existit: hoc autem, nisi quæstio fiat de nomine, est Deum esse in spatiis imaginariis, actu scilicet supra cælum in infinitum diffusum.

XII.
Vltimus ex-
emplo huius
Angeli ostē-
ditur, Deum
actu existe-
re supra cælum.

Alioqui se-
queretur,
Deum à se-
ipso esse di-
uisum.

XIII.
Sequeretur
etiā, Deum
circularem,
esse aut tri-
angularem.

XIV.
Deus existit
ante omne
tempus rea-
le, Ergo &
existit extra
omne reale
spatium.

Conf. primò: Angelus hoc modo supra cælum, ac totam universi huius machinam creatus, aut eò se ex Cælo Empyreo conferens, posset illic se movere, & novam ac novam ubicationem heterogeneam successivè acquirere; ergo vel Deus antea illic erat, vel successivè cum Angelo movetur, cum secundum omnes debeat Deus illi, & rebus omnibus esse intimè præfens; Deum autem successivè moveri, dici nullo modo potest, aut locum mutare. Quod etiam argumentum fieri solet de re corporeā, ut si Deus totum hunc mundum in unam partem propelleret, aut duos mundos crearet loco distitos; tunc enim in primo casu sequeretur Deum unā cum mundo, cui necessariò intimè præfens est, moveri, in altero à seipso distare, cum in duobus illis mundis à se divisus existeret. Imò, altero ex hisce mundis annihilato, Deus loco illo esse definirer, sicque locum mutaret.

Conf. secundò: hic Angelus supra Cælum Empyreum constitutus, vario se posset identem situ collocare, & nunc colligere in circulum, nunc triangulum, nunc in longum protendere, & in alias & alias huiusmodi ubicationes & formas se pro libito transferre; ergo si Deus actu ultra Angelum illum non diffundatur, tam formas illas & figuras habebit, quàm Angelus. Sicut quia anima in humano corpore, ultra illud non extenditur, verè ubicationem habet in figuram humani corporis efformatam. Quod argumentum fortius urget, si ponamus Deum, ut potest, rem quampiam materialem solam, hac vel illā figurā, circulari scilicet, ut spheram aliquam unicam cælestem, aut globum solis, tantum, vel rem aliquam unam, eamque quadratam producere: in hoc casu, si Deus ultra res hæc non diffundatur, necessariò eas omnes formas inducet, quod Deo planè videtur indignum.

Ratio Conclusionis est quartò: Deus extitit ante omne tempus reale, alioqui non extitisset verè ante mundum conditum, quod dici nullo modo potest; contrarium enim apertè docet Scriptura, sic namque loquitur Psalmista: Priusquam montes fierent, aut formaretur terra & orbis, à seculo & usque in sæculum tu es Deus. Psal. 89. v. 2. Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram. Proverb. 8. v. 24. idemque alibi sapissimè in divinis Literis habetur; ergo similiter existit extra mundū, & omne spatium reale; nulla namque assignari potest differentia, nec enim minus necessarium est rem spirituales, si existat, alicubi, quàm aliquando existere.

SECTIO QUINTA.

Argumentorum solutione, magis declaratur existentia Dei in spatiis imaginariis.

I.
Dicit, spatia
imaginaria
nihil sunt,
Ergo in iis
Deus nequit
existere.

OBJICITUR primò à P. Tannero 1. part. d. 2. quæst. 4. d. 4. num. tertio & quarto, & P. Granada citato, sect. 2. num. 10. spatium imaginarium reipsa nihil est, sed ad summum, quid fictitium, ergo Deus in eo existere non potest; absurdum quippe est dicere, inquit Tannerus, Deum esse in Hirco-cervo, aut Hippocentauro.

Deinde, si detur huiusmodi spatium, debet esse infinitum; quod, inquit idem, non minus est absurdum. Tertio, si Deus sit in spatiis extra mundum, Ergo & in tempore ante mundum conditum, quod tamen, inquit ille, dici nullo modo potest.

Hoc argumentum sine dubio vim contra eos habet, qui spatium imaginarium aut nihil omnino esse asserunt, aut quid merè fictitium. In nostrā autem sententia planè non urget. Dico itaque, spatium imaginarium, nec quid reale esse, nec fictitium, sed in negationibus quibusdam consistere, quæ & ab æterno fuerunt, & in infinitum, undique suo modo diffunduntur, ut ostendi Disputatione decima-octavā, Logicæ & Disp. 33. Physicæ sect. 2. cum enim nulla res creata fuerit ab æterno, necessariò existere ab æterno debebant rerum omnium creaturarum negationes, & cum nullibi etiam extiterint, debebant pariter earum negationes suo modo esse ubique: unum enim ex contradictoriis semper & ubique sit necesse est. Unde ad tertium similiter dico, Deum ante mundum conditum fuisse in tempore imaginario, prius & prius in infinitum à parte antè fluente: quod in negationibus etiam quibusdam situm esse ostendi Disputatione trigesima-septimā Phys. Sectione secundā.

Instat P. Granada citatus, num. 11. non posse spatium imaginarium statui in negatione; posita enim re, tollitur ejus negatio: spatium autem imaginarium, fixum esse debet, & immobile, ut in Phys. loco citato ostendi. Resp. Probare hoc quidem, spatium imaginarium in quavis negatione consistere non posse: mundo enim producto, tollitur ejus negatio, saltem eo loco ubi mundus producitur; ergo in hac & similibus negationibus non consistit spatium imaginarium; res enim debet esse in spatio imaginario; nihil autem esse potest in eo quod per ejus positionem tollitur. Dico itaque, spatium imaginarium consistere, vel in negatione Chimære, Hippo-cervi ex gr: aut Tragelaphi, secundum diversas partes heterogeneas undique in infinitum diffusā, quæ tolli nequit, cum Chimæra à parte rei poni non possit: vel consistit spatium imaginarium in negationibus ubicationum, juxta dicta in Phys. Disp. 33. sect. secundā.

Objicies secundo: Deus, & res positivæ existere nequeunt in negatione, ergo spatium imaginarium in negatione situm esse non potest. Contrā, juxta Theologos, negationes variæ sunt in Deo, utpotè per quas attributa ejus negativa secundum illos constituentur: item tenebræ sunt in aëre, cæcitas in oculo, &c. Ergo & Deus, & res positivæ poterunt esse in negatione, cum hoc aliud nihil sit, quàm illi coexistere, & intimè cum eā penetrari.

Objicit tertio P. Granada sectione secundā, numero octavo, Patres qui asserunt Deum ante mundum conditum, non in loco ullo extitisse, sed solum in seipso. Deus, inquit S. Augustinus in Psalm. 122. antequam faceret cælum & terram, ubi habitabat? in se habitabat Deus, apud se habitabat, & apud se est Deus. Et Tertullianus libro contra Praxeam: Ante omnia Deus, inquit, erat solus, ipse sibi locus & omnia. Quod etiam passim affirmant alii Patres. Respondetur. Solum velle Patres, Deum ante mundi creationem non fuisse in ullo loco reali, qui simpliciter dicitur locus, non tamen negant fuisse ipsum rerum creaturarum negationibus intimè præsentem; imò hoc est necessarium, hæ enim negationes erant ab æterno, cum res positivæ ab æterno non fuerint; alterum autem

II.
Spatium ima-
ginarium
nec quid fi-
ctitium est,
nec omnino
nihil.

Alterum ex
contradictoriis
semper
esse debet,
& ubique.

III.
In quibus
negationibus
situm
sui spatium
imaginarii.

IV.
Quo modo
res positivæ
existere possunt
in negatione.

V.
Quo sensu
dicant Pa-
tres, Deum
ante mundi
creationem
existisse solum
in seipso.

ex con-